REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administrațiune în Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov: Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 68. Brașov, Duminecă 25 Martie (7 Aprilie). 1907.

O ordonanță simptomatică.

Cât de mare e contrazicerea între vorbele și declarările ministrului de culte și instrucțiune publică și între faptele lui, ne dă o flagrantă dovadă cea mai nouă ordonanță a lui, prin care a aflat de bine să facă compatrioților noștri sași o surpriză de Paști. Organul bisericesc al episcopiei săsești din Ardeal numește aceasta surpriză un „cadou puțin îmbucurător de Paști“ făcut conzistoriului bisericei evang. săsești.

E vorba adecă de-o ordonanță adresată numitului consistoriu prin care să prescrie, ca începând cu anul școlar viitor la seminarul săsesc din Sibiiu și la pedagogiul pentru învățătoare din Sighișoara să nu mai fie permisă întrebuințarea de cărți didactice, cari sunt tipărite în străinătate.

Așa-dară acțiunea întreprinsă de ministrul de culte prin faimosul său proiect, care a alarmat toată lumea nemaghiară dela noi, s'a început într'un mod destul de straniu și bătător la ochi înainte chiar de a fi desbătut acest proiect în cameră.

Cazul e destul de important și semnificativ pentru-ca să-l relevăm și noi arătând mersul ideilor foaiei săsești ecleziastice. (Kirchliche Blätter).

O facem aceasta cu atât mai vârtos cu cât din procedeul ministrului față cu conzistoriul săsesc putem conchide cam la ce au să se aștepte și conzistoriile noastre, mai ales dacă proiectul astăzi la ordinea zilei va deveni lege.

După ce constată că ministrul s'a grăbit a impune prin ordonanță ceea-ce este prevăzut între dispozițiunile proiectului de lege, ce se află acum în discuția camerei, numita foaie zice, că oprirea folosirei de cărți didactice străine într'o școală confesională, numai pentru că nu sunt tipărite în Ungaria, n'are nici un temeiu legal. Ce scop are dar oprirea și ce urmări trebue să aibă? Scopul ei, zice foia săsească, nu poate fi altul, decât de a restrânge, tăia și în urmă suprima de tot raporturile dintre Sași și dintre viața spirituală germană.

Arată că măsura se îndreptează în primul rând iarăși în contra autonomiei bisericei. Aceasta are dreptul legal de-a stabili ea însăși ce cărți să se folosească în școalele susținute de ea. Cu ce drept vine acum statul să restrângă relațiunile culturale ale cetățenilor săi întru cât acestea s'au estins peste granițele sale proprii? Un astfel de drept dujman culturei, nu poate avea statul. Ce ar zice Maghiarii dacă conaționalilor lor din Galiția și România li-s'ar interzice folosirea în școale a tuturor cărților maghiare, ce nu sunt tipărite acolo? De altfel Maghiarii sunt într'o situațiune cu totul deosebită, căci pe ei nu-i poate atinge oprirea, deoarece nu se pot aștepta să le vină cărți didactice maghiare tipărite din afară. Intr'o situațiune cu totul inversă se află Sașii în ce privește cărțile școlare germane.

Se poate înțelege ca istoria patriei să se învețe din cărți didactice tipărite în patrie, dar nimeni nu va înțelege de ce o matematică sau o chemie și istorie naturală tipărită în Germania să fie stricăcioasă, mai ales când asemeni cărți nu se pot tipări și căpăta acasă.

Foaia săsească vede în măsura ministrului intențiunea de-a crește în școală așa numitul spirit patriotic pe care vrea să-l propagê și prin cărțile didactice. Critică cu drept o astfel de intențiune și întreabă: Nu s'au gândit puternicii zilei de azi că vrând a crește patriotismul în școală nu fac de fapt decât a impune cu sila o vedere politică, ceea ce întotdeauna produce efectul contrar? Și mai absurdă e părerea după care cartea didactică ar putea ca să contribue la creșterea unui spirit anumit. N'ajută nici o carte didactică nimic, dacă învățătorul vrea contrarul. Toate încercările de-a lega și fereca spiritul învățătorului și de-a face din școală un organ polițienesc nu pot avea alta urmare, decât că vor nimici școala și vor crește o generație care nu va învăța nimic alta decât a fi fățarnică.

De tema aceasta a patriotismului infiltrat cu de-asila, și încă cu ajutorul unei limbi străine școlarilor, a vorbit și deputatul Polit în ședința de Joi a camerei, arătând că sentimentul patriotic este un sentiment spontanen al inimei și deci nu poate fi aplicat cu nuiaua sau cu impunerea unei limbi străine.

Suntem deci și noi de părere că ordonanța ministerială de mai sus este o încercare, care nu va duce nici odată la scop.

Situația în Croația. Din Zagrab se desminte știrea foilor vieneze, că dieta Croației se va disolva în curând. Se lucră cu mare energie pentru lămurirea raporturilor între partide astfel încât în curând dieta își va putea relua activitatea.

Din dieta ungară.

Din ședința de Joi.

Dăm astăzi o parte din vorbirea deputatului *Dr. M. Polit*, după însemnările stenografice, care este de un deosebit interes, fiindcă se referă la definirea conceptelor de patriotism și naționalitate.

Dr. Mihail Polit. E o colosală rătăcire a crede că deșteptarea sentimentului patriotic trebue luat ca țintă deja în școală (contraziceri în stânga). Voiu dovedi afirmarea mea. Un scriitor francez a zis despre patriotism: Sentimentul pentru patrie, e un sentiment spontaneu al inimei. Oare simțul, acesta care face să bată inima, se poate infiltra oamenilor c'o limbă străină? (Sgomot). Nu se poate, dar patriot poate fi în Ungaria Sârbul ca Sârb, Românul ca Român, Slovacul ca Slovac, Germanul ca German. Aceasta nu se poate schimba. Dar se poate cultiva așa, ca inima fiecărei naționalități să bată pentru patrie și astfel se simță una totalitatea naționalităților.

Este o rătăcire colosală ca în Ungaria fiecare trebue să fie Maghiar. Rătăcirea stă în aceea, că Ungaria nu are caracterul statelor apusene ci al statelor orientale. (Mare mișcare).

Precum despre Turcia nu se poate zice că acolo toate rassele diferite sunt Turci, deși statul e turcesc, tocmai așa nu se poate zice despre Ungaria că naționalitățile sunt maghiare. (Mișcare). In raportul comisiunei de instrucțiune și financiare găsesc cuvintele: Suveranitatea națională.

Aceasta nu se poate înțelege de loc. N'o pot accepta și nici un om european n'o va putea aproba, (mișcare) fiindcă recunosc suveranitatea națională față cu străinătatea; recunosc suveranitatea națională până la un punct oarecare față cu domnitorul; dar a vorbi de-o suveranitate națională față cu proprii cetățeni ai statului, aceasta n'are nici un înțeles. Ar avea numai înțeles, dacă am adauge două cuvinte: Suveranitatea rassei maghiare.

Aici vorbitorul reamintește cuvintele lui Apponyi, că pe pământul acesta numai Maghiarul e stăpân, și esplicarea lui ia înțeles că nu rassa maghiară, ci numai totalitatea cetățenilor sunt stăpâni în această țară. Dar afirmarea lui Apponyi, zice, n'are înțeles, fiindcă dacă toți suntem stăpâni în țară, atunci nimeni n'ar fi stăpân.

Apoi continuă astfel:

Onorată cameră, de multe-ori am auzit accentuându-se, că ce voim noi; dară statul maghiar nu vrea să nimicească naționalitățile diferite ci vrea numai ca aceste să-și insușiască limba maghiară, pentrucă este limba statului.

Mă rog de ertare, limba statului — asta nu este o expresiune europeană. Poftiți și spuneți unui francez: *Langue d'etat*, sau unui englez: *Language of state*, ei nu vă vor înțelege, vor crede că e vorba de ceva japonez sau chinez. Fiindcă unde granițele rassei acoper granițele geografiei acolo poporul sau națiunea respectivă n'are nici o nevoie de a accentua limba statului, fiindcă statul nu poate avea limbă ci numai poporul; ear acolo unde poporul formează o națiune omogenă, se înțelege de sine că limba lui este limba oficială.

Tocmai așa stăm și cu idea de stat maghiar. Poftiți a spune francezului: *l'idée d'etat*, sau englezului: *idea of state*, el îți va răspunde că nu te înțelege. State naționale în adevăr omogene nu simt trebuința de-a accentua mereu suveranitatea națională, limba națională și idea de stat, cum se face în Ungaria. Acesta e semnul că Ungaria e un stat cu caracter oriental nu cu caracter apusan. (Mișcare).

Mare noroc au ministru de instruc-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Architectul din Norwood.

Din viața unui detectiv de *Conan Doyle*.

(Urmare.)

Holmes asculta această curioasă știre cu ochii închiși.

»Hotărît, cazul acesta ofere câteva puncte interesante«, observă el în tonul lui calm obicinuit. »Îmi dai voie să te întreb d-le Farlane, cum de te afli încă pe picior liber când sunt asupra d-tale așa bănueli grave?«

»Locuesc în Blackheath la părinții mei, d-le Holmes, având însă eri seară până târziu de lucru la d-l Oldacre, am durmit într'un hotel din Norwood și voiam de-acolo să plec cu trenul la birou. Am aflat despre acest caz abia în tren cetind jurnalul. Am recunoscut imediat primejdia, în care mă aflam și m'am grăbit a-ți desluși d-tale toate acestea. Nu mă îndoesc că acasă sau în birou m'ar fi și arestat până acuma. Dela gara London-Bridge m'a urmărit un om și m'ar fi și... — Dumnezeule! acuma vin! —.«

Se sună și pe scară se aud deja pași greoi. In momentul următor deschide deja vechiul nostru prietin Lestrade ușa. La spatele lui observai uniforma a doi polițiști.

»Domnul Iohn Hector Farlane?« întrebă Lestrade.

Nenorocitul nostru client sări desperat de pe scaun.

»Te arestez pentru omorîrea d-lui Ionas Oldacre din Lower Norwood.«

Farlane ne aruncă noue priviri desperate și căzu ca trăznit din nou pe scaunul lui.

»Numai un moment d-le Lestrade«, zise Holmes. »O jumătate de oară mai curând sau mai târziu nu face nici o deosebire. Domnul voia tocmai să ne povestească cum stă cu afacerea lui. Poate să ne servească la ceva bun, dacă ne va da deslușiri.«

»Cred că această deslușire nu va fi prea grea,« răspunse Lestrade ironic. »Cu toate astea dacă nu ai nimic în contră, eu l'aș asculta cu plăcere.«

»Nu-ți refuz niciodată bucuros ceva, mai vârtos că d-ta ai adus poliției multe servicii bune și avem pentru multe a-ți mulțămi aici în Scotland Jard«,*) respunse Lestrade. »Cu toate astea trebue să dețin pe prisonierul meu și sunt dator să-l sfătuesc de-a se feri de mărturisiri neadevărate.«

»Doresc a spune numai adevărul,« zise clientul: »Vă rog numai să mă ascultați pentru ca să auziți purul adevăr.«

*) Cartierul general al poliției din Londra.

Lestrade se uită la ceasornic. »Iți dau o jumătate de oară timp.«

»Trebue să spun înainte, că n'am cunoscut nici decum împrejurările d-lui Oldacres. Numele lui mi-a fost cunoscut, pentru că convenia mai de mulți ani cu părinții mei, cari s'au mai răcit în anii din urmă de el. N'am fost deci eri puțin surprins, când l'am văzut întrând la mine în birou. Dar mai surprins am fost când mi-a spus cauza vizitei sale. Avea în mână mai multe foi de notițe scrise — aici sunt,« și le puse înaintea noastră pe masă.

»Acesta e testamentul meu,« zise el. »Am nevoe de ajutorul d-tale, pentru a-l aranja așa ca să poată fi legalizat!« »Mă uitam la hârtii, și puteți să vă închipuiți mirarea mea, când am văzut că sub oarecari rezerve, îmi testă toată averea lui mie. El era un om mic, original, neastâmpărat, cu păr și gene albe, și când mi-am întors privirea spre el, se uita la mine cu oarecare mulțămire. Abia îmi venia a crede, când ceteam dispozițiunile lui. La întrebările mele mirate îmi răspunse însă, că este holteiu, n'are nici o rudă în viață, a cunoscut în tinerețe pe părinții mei, și că a auzit multe bune despre mine, că sunt om cinstit, așa încât el ar putea să fie convins că banii lui vor întra în mâni bune. Testamentul s'a făcut după toate regulele și fu subscris. Concipientul meu figură ca martor. Testamentul se află aici în această învelitoare albastră din buzunarul meu. Foițele conțin, după cum am arătat, numai însemnările d-lui Oldacre. El îmi mai împărtăși că mai are acasă în locuința sa diverse acte și hârtii — contracte de închiriere, de hipoteci ș. a. pe care toate va trebui să le văd și mă rugă să mă duc încă în seara aceea la el acasă în Norwood și să aduc și testamentul pentru a se putea regula toate; căci altfel nu ar fi liniștit. Să nu spui dragul meu părinților d-tale absolut nimic, până nu se va regula toată afacerea. Atunci le vom pregăti o surpriză!« Pentru aceasta el stărui foarte mult și mă rugă să-i dau cuvântul meu.

»Poți să-ți închipuești, d-le Holmes, că nu mă gândeam să-i refuz rugarea. El îmi voia binele și mă nizuiam a-i împlini toate dorințele. Astfel am telegrafiat acasă că deseară am o afacere de mare importanță și nu știu dacă voi putea veni acasă. D-l Oldacre mă învitase pentru 9 oare la cină, deoarece înainte de oara aceasta bănuia că nu va putea fi acasă. N'a fost tocmai ușor să-i găsești locuința, așa că se făcuse 9½ pân' am ajuns acolo. Intâlnisem —

»Un moment!«, întrerupse Holmes. »Cine ți-a deschis ușa?«

»O femeie în anii mijlocii, menajera lui«

»Tot aceea va fi împărtășit numele d-tale și poliției?«

ţiune publică şi ministrul de interne, că nu sunt miniştrii în Macedonia sau în Serbia vechiă (strigări: în România! Ilaritate); dacă acolo în Macedonia ministrul sau paşa ar da un ordin, ca d-l ministru de instrucţiune publică, că la Chichinda şi religiunea trebue să se înveţe în limba maghiară sau ar da un ordin, ca d-l ministru de interne, că unei casine sârbeşti nu e permis a se numi casină sărbească, acolo în Macedonia pe un astfel de ministru sau paşe, l'ar ucide s'au l'ar jungbia simplamente (mare ilaritate).

Ce dovedeşte aceasta? Aceasta dovedeşte, că sentimentele naţionale trăesc şi sunt foarte vii. Astă toamnă am dat definiţiunea cuvântului naţionalitate. Provocându-mă la o carte ştienţifică germană, am spus cu două cuvinte, că naţionalitatea e fiinţa spirituală a fiecărei rasse; pentru aceasta fiinţă spirituală luptă fie-care rassă, tocmai aşa ca cea maghiară, care zice, că în limba sa tráeşte naţiunea. Aceasta o zic în Ungaria şi celelalte rasse, şi noi vrem să trăim. (Aplause şi aprobări din partea naţionaliştilor. O voce în stânga: fie-care în patria sa. Sgomot.)

Şedinţa de eri, Vineri.

Primul orator a fost dep. independist *Meczner* Bela, care primeşte proiectul propunând unele modificări cu privire la recompensarea muncii învăţătorilor.

Al doileă orator este dep. naţionalist *V. Goldiş*, care într'un discurs de 3 oare, cu o mică pauză, răsfrânge expunerile raportorului proiectului şi afirmaţiunile ministrului Apponyi. Oratorul constată mai întâiu, că e un lucru întristător că de pe tribuna raportorului se aruncă învinuiri atât de grave în faţa naţionalităţilor: că şcolile confesionale nu şi-au împlinit datoria în ce priveşte scopurile statului, că ele stau în serviciul unor idei străine, că bisericile cu rea voinţă nu-şi împlinesc datorinţele lor faţă de interesele statului, etc. Procedura aceasta este nedeamnă şi raportorul nu serveşte prin astfel de afirmaţiuni neîntemeiate de loc interesele statului. Din contră, confesiunile când vor auzi, că faptul cultivării în şcoală a intereselor confesionale se timbrează în cameră drept lipsă de patriotism, ele vor lupta cu atât mai mult în contra proiectului dela ordinea zilei. O altă învinuire, pe care o aduce raportorul proiectului, este că archiereii români ar fi gata a să adresa şi coroanei în chestia proiectului. Despre aceste demersuri oratorul n'are nici o cunoştinţă oficială, dar şi în cazul când s'ar face astfel de demersuri, aceasta nu constitue nici o crimă, deoarece Maj. Sa este un factor al legislaţiunii ţării. Oratorul demonstrează aceasta pe larg. Trece apoi la o altă afirmaţiune ciudată a raportorului că anume »patria noastră juridiceşte e stat unitar şi în privinţa limbei«. Dacă aceasta este adevărat şi dacă ţara noastră este de o singură limbă atunci nu mai era nevoie a se prezenta un proiect de lege ca cel de faţă. Oratorul polemisează apoi cu dep. Meczner. Afirmaţiunea acestuia că partidul naţionalităţilor se identifică cu memoriul episcopilor gr. or. români, e greşită. In privinţă lefurilor suntem de aceeaşi părere cu dep. Molnar, şi anume: că e necorect a se face deosebire în privinţa plăţii între învăţătorii de stat şi între cei confesionali, deoarece aceasta deosebire va fi isvorul multor frecări şi agitaţiuni. Clubul naţionalist va prezenta un proiect de rezoluţiune în acest sens. Oratorul trece apoi la observările ce se referă de-adreptul la proiectul de lege (această parte a discursului o vom resuma-o în numărul viitor) şi terminând prezentă următoarea moţiune:

»Proiectul de lege relativ la raporturile de drept şi salarizarea învăţătorilor de la şcolile poporale, comunale şi confesionale se ia dela ordinea zilei şi guvernul e îndrumat ca, după ascultarea reprezentanţilor legalī ai bisericilor să prezinte un nou proiect, în senzul căruia, în caz când susţinătorii şcoalelor n'ar fi în stare să complecteze salariile învăţătorilor dela şcoalele poporale comunale şi confesionale, complectarea are s'o facă statul, de aşa fel că suma necesară pentru această complectare, care se va stabili cu concursul autorităţilor bisericeştī în comptul budgetului cultelor, se va pune la dispositia bisericilor competente, fără ştirbirea autonomiei bisericeştī.«

Adunări de protestare.

Ni-se trimite spre publicare următoarele convocătoare:

Se convoacă Românii din cercul electoral **Gilău** (Gyalu) al *comitatului Cluj* la o adunare publică ce se va ţinea în comuna Someşul-rece în 4 Aprilie st. n. 1907 la oara 3 după amiazī în curtea bisericei parochiale gr. or. cu următorul

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Discuţiune şi hotărâre faţă de reforma şcolară proiectată prin ministrul de culte şi instrucţiune r. u. contele Apponyi referitoare la şcoalele confesionale poporale. 4. Inchiderea adunării.

Cluj-Someşul rece, la 1 Aprilie st. n. 1907.

Dr. Ştefan Morariu m. p., Dr. Cassiu Maniu m. p., Dr. Elie Dăianu m. p., Vasile Almăşian m. p., Tulliu Roşiescu m. p., Antoniu Mandeal m. p., Ilie Hociotă m. p., Dr. Amos Frâncu m. p., Dr. Lucian Balint m. p., Dr. Victor Poruţiu m. p., Dr. Vasile Crişian m. p., Ioan Pop m. p. Vasile Hopârtean m. p, Dr. Victor Moldovan m. p., Dr. Romul Secoşian m. p., Teodor Toder m. p., George Toder m. p. înv., Ioan Stan m. p., Emiliu Pop preot, Dr. Andreiu Pop m. p., Ioan Leoca m. p., Beniamin Rusu m. p., Nicolau Stănescu m. p., Nicolau Prigona m. p. parocch gr. or. român, Florian Meseşian m. p. învăţător, Dumitru Muntean m. p., Ioan Bogdan m. p. înv. român, Nicolau Maier m. p., † Niculae Mifon prin Beniamim Rusu m. p., Nicolau Pop m. p, Vasiliu Metea m. p. paroch rom. gr. or.

*

Alegătorii dietalī şi cetăţenii din cercurile **Reghinul săsesc** (Szászrégen) şi Gernyeszeg sunt prin aceasta invitaţī la adunarea poporală ce se va ţinea în Reghinul săsesc în 14 Aprilie n. a. c. în grădina oraşului la oarele $1\frac{1}{2}$ după prânz.

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Desbatere asupra situaţiei politice şi cu deosebire asupra votului universal. 3. Desbaterea asupra proiectelor de lege ale guvernului privitoare la şcoalele poporale. 4. Rezoluţiune. 5. Inchiderea adunării.

Reghin, la 4 Aprilie 1907.

Nicolau Radu m. p., Georgiu Maior m. p., Mihail Grecu m. p., Emil Cormos Alexandrescu m. p., Dr. Ioan Harsia m. p, Iosif Sipos m. p., Sagău Galacteiu m. p., Dr. Ioan Popescu m. p., Iosif Popescu m. p., Sever Barbu m. p., Dr. Ioan Popescu m. p, Leo Popescu m. p., Eugen Marinovits m. p.', Dr. Chetian m. p., Dr. Alecsandru Ceuşianu m. p., Petru Ciobotar m. p.

*

Cetăţenii din cercul electoral al Vinţului de jos sunt rugaţī a lua parte la adunarea poporală ce se va ţinea *Miercurī în 10 Aprilie* st. n. 1907 la 11 oare a. m. în curtea hotelului »Două pistoale« din Vinţul de jos. La ordinea zilei sunt următoarele puncte: 1. Deschiderea adunării şi constituirea, 2. Discuţiunī asupra stărilor politice, votul universal şi darea progresivă. 3. Desbaterī asupra proiectului de lege al guvernului referitor la salarisarea învăţătorilor dela şcoalele confesionale şi comunale. 4. Proiect de resoluţie. 5. Inchiderea adunării.

*

Alegătorii cercului electoral de Crăşeu sunt convocaţī la adunarea poporală pe *10 Aprilie st. n.* la 10 oare din zi în curtea parochială din *Borbeştī* (comit. Sătmar.)

La ordinea zilei sunt următoarele obiecte: 1. Sufragiul universal. 2. Libertatea pressei. 3. Desbatere asupra proiectului de lege referitoare la reforma şcolară. 4. Proiect de resoluţiune.

Borbeştī, 4 Aprilie 1907.

George Şuta, Constantin Lucaciu, Ludovic Marcuş, George Sălăgian, Vasile Ardelean, Ioan Ternovan, Ioan Sălăgian, Izidor Iancu, Ştefan Sipoş, Coriolan Ternovan, Vasile Barbur, Vas. Oşan, Ioan Barbier, Crăciun Nistor, Ilie Barbu, George Micloş.

Cronica din afară.

Situaţie îngrijitoare în Rusia. »Corespondenţa rusă« comunică din Petersburg următoarele: Ştiri cari se menţin cu multă persistenţă pretind că se pregăteşte *o nouă lovitură generală.* Se afirmă că manifestul din 17/30 Oct. 1906, va fi abrogat, Duma va fi desfiinţată şi toate ziarele liberale vor fi suprimate. Măsurile acestea vor fi însoţite de o măcelărire a tuturor personagiilor cari luptă contra autocratismului.

Corespondentul din Petersburg al ziarului »Vosische Zeitung«, comunică ziarului său următoarele: »Am avut ocazia de a vedea un exemplar din circulările trimise de comitetul central al ligei patrioţilor ruşi, comitetelor din provincie şi prin care le invită a cere din partea ţarului şi primului ministru cu telegrame urgente, *disolvarea dumei şi reforma dreptului electoral.* Când Duma va fi disolvată, liga va organiza demonstraţii patriotice în toată Rusia. Primele telegrame prin cari se cere disolvarea Dumei au şi fost trimise ţarului«.

Din Duma rusească. In şedinţa de eri a Dumei s'a continuat desbaterea budgetului. Deputatul socialist Karaschewski declară în numele partidului său că el consideră desbaterea budgetului de superfluă şi prin urmare renunţă la resolvarea pe cale parlamentară a bugetului. Deputatul Stetzki (polon) numeşte politica guvernului, duşmană poporului rusesc. Social-democratul Alescinsky vorbeşte timp de 2 oare şi impută guvernului, că el represintă numai unele grupuri anumite a clasei proprietarilor şi ale nobilimei. In casul când guvernul ar contrage, după disolvarea Dumei, un împrumut, guvernul ar comite o felonie. (Numeroşi deputaţi strigă: »Aceasta e lesă de majestate« şi părăsesc sala.)

Rolul Italiei între Anglia şi Germania. Ziarul italian »Corriere dela Serra« comunică din isvor bine informat cu privire la întrevederea de la Rappalo, că Italia a contribuit mult pentru aplanarea neînţelegerilor dintre Germania şi Anglia.

Graţie situaţiei, ce ocupă Italia între cele două state, ea va mai putea face mult în această privinţă.

Relaţiile dintre Germania şi America. Ambasadorul Americei din Berlin, Cowes, care se află actalmente în concediu în America, a declarat următoarele unui ziarist, cu privire la relaţiile dintre Germania şi America: In ce priveşte relaţiile dintre Germania şi America vă pot spune că n'au fost niciodată mai amicale şi mai calde ca acum. Cowes racunoaşte că în Germania se priveşte cu cea mai mare încredere viitorul şi propăşirea vieţei economice a Americei. El a declarat că Germania a stat totdeauna cu hotărâre pe partea Americei când interesele Statelor-Unite erau în conflict cu interesele altor state. Impăratul şi naţiunea germană are încredere în guvernul şi poporul Americei şi din aceasta cauză relaţiile diplomatice ale celor două state sunt din cele mai cordiale'

Din discursul d-lui Kalinderu.

Din discursul de deschidere al preşedintelui Academiei d-l Ion Kalinderu, la care vom mai reveni, reproducem azi următoarele părţi:

S'a lucrat cu sîrguinţă la dicţionarul limbei române. Comisiunea vă va prezenta o fascicolă definitivă, şi a avut grija ca întocmirea dicţionarului să fie cât de întreagă, cu un număr de citaţiuni bine alese, însă limitat, după dorinţa M. S. Regelui, care aşteaptă cu nerăbdare, ca această lucrare să fie pusă cât mai neîntârziat în mâna tuturor.

In ce priveşte ortografia Academiei am făcut tot ce am putut pentru adăptarea de către cărturari.

Astfel am obţinut de la ministerul de culte partea de căpetenie, adecă întroducerea ei obligatorie în şcoale, iar fraţii de peste hotare, etimologiştii pronunţaţi, s'au grăbit a o primi şi a o răspândi. Am intervenit şi la celelalte autorităţi de aci, la ziare, la reviste şi mai toţi au pus'o în aplicare, unii cu oare-care schimbări, afară de »Monitorul Oficial«, de şi am mijlocit în mai multe rânduri.

Am de asemenea plăcere a vă comunica, că colecţiunea noastră de documente s'a îmbogăţit mult în vremea din urmă Pe lângă cele primite în dar, s'au procurat din ţară un număr foarte însemnat de acte, între cari: hârtii particulare, autografice, diferite scrisori, tipărituri, acte publice oficiale originale, de netăgăduită valoare pentru istoria renaşterei României, în deosebi, pentru epoca dinainte de 11 Februarie 1866.

Impreună cu d-l Sturdza şi cu d-nul

»Să poate«, răspunse Farlane.

»Te rog, continuă«.

Clientul îşi şterse sudoarea de pe frunte şi urmă mai departe:

»Această femeie mă conduse într'o odaie de primire, unde s'a servit o cină foarte frugală. După masă mă conduse d-l Oldacre în odaia lui de durmit, unde era un scrin greu, în care ţinea banii. El îl deschise şi scoase din el mai multe hârtii pe cari le-am cetit amândoi. Abia după 11 oare din noapte am terminat. Atunci îmi zise el să nu mai deşteptăm pe menajeră şi mă conduse la fereastra balconului, care stătuse tot timpul deschisă«.

»Erau lăsate jos transparentele?«, întrebă Holmes.

»Nu sunt sigur, cred însă că erau lăsate numai de jumătate. Da, mi-aduc aminte când le-am ridicat pentru a putea deschide fereastra. Imi uitasem bastonul. El însă zise: »Nu face nimic o să vii în zilele următoare mai des pe la mine, şi am să-l păstrez pân' atunci. Şi aşa l'am lăsat acolo. Scrinul era încă deschis şi hârtiile legate la olaltă pe masă, când am părăsit odaia. Era aşa de târziu încât n'am mai putut să mai plec la Blackheath şi am rămas peste noapte la un hotel din apropiere fără să mă gândesc la vr'un rău până ce azi dimineaţă cetii istoria groaznică din Gazetă«,

»Mai doreşti să-i pui vre-o întrebare d-le Holmes?«, zise Lestrade, care în timpul acestei istorisiri curioase dădu din cap de vre o câteva ori.

»Nu, mai înainte de a fi fost la Blackheath«.

»Vreai să zici la Norwood«, îl corese Lestrade.

»Aşa-i; asta am vrut să zic«, replică Holmes cu surîsul său misterios. Lestrade a trebuit chiar şi fără de voie mai de multe-ori să se convingă, cumcă aşa o minte ageră ca a lui Holmes, întotdeauna pătrunde şi lucrurile acelea ce lui i se par de nepătruns, şi privea la soţul meu cu multă curiositate.

»Aş dori să vorbesc acum imediat cu d-ta încă câteva cuvinte«, zise el. »Aşa dar, d-le Farlane, înaintea uşei te aşteaptă doi oameni de ai mei, iar trăsura înaintea casei«.

Nenorocitul tânăr se ridică şi c'o privire rugătoare eşi pe uşe afară. Poliţiştii se urcară cu el în trăsură, ear inspectorul rămase la noi.

Halmes lua după masă foiţele, pe cari erau schiţat testamentul, şi le privea cu mult interes.

»Aceste notiţe ne dau oarecari indrumări, d-le Lestrade, priveştele numai cu atenţiune« zise dându-i foiţele.

Agrăitul să uită uimit la el.

»Pot să cetesc numai rândurile prime acelea din mijlocul feţei a doua şi cuvintele din urmă; astea sunt foarte clar scrise«, zise Lestrade »celelalte însă sunt rău scrise, unele nu se pot ceti de loc.«

»Ce deduci d-ta de aici?« zise Holmes.

»Dar d-ta ce deduci din ele?«

»Că sunt scrise într'un tren; părţile descifrabile sunt scrise la staţiuni, celelalte în mersul trenului, iar cele de tot nedescifrabile pe la răspântiile trenului, un specialist expert va cunoaşte la moment că aceste şire sunt scrise într'un tren din suburbie deoarece numai în apropierea unui oraş mare sunt staţiunile aşa dese. Şi dacă vom admite de pildă, că respectivul a scris în tot timpul drumului lui în tren, atunci trebue că a folosit un tren accelerat, care staţionează numai odată intre Norwood şi London-Bridge.

Lestrade începu să râdă.

»Mi-te îndepărtezi prea tare de faptă când începi să-ţi desvolţi teoriile d-tale, d-le Holmes. Ce au astea a face cu cazul de faţă?«

»Cum nu, acestea întregesc espunerile tânărului, domn, că Oldacre a scris testamentul pe drum. In tot cazul e foarte bătător la ochi — nu-i aşa? — ca cineva să scrie aşa un document însemnat în cupeul unui tren. De aici rezultă că respectivul nu i-a dat nici o importanţă practică. Asta poate s'o facă numai un om, care nici nu se gândeşte a îndeplini vreodată aceasta voinţă.«

»Şi totuşi deodată cu asta şi-a subscris şi propria lui condamnare la moarte«, răspunse Lestrade.

»Aha, asta-i părerea d-tale?«

»Nu crezi şi d-ta tot aşa?«

»Nu e imposibil; mie încă nu mi-e clară toată aceasta întâmplare».

»Nu ţi-e clară? Dacă asta nu e clar, atunci în genere ce poate fi clar? Aici e un tânăr om, care aude deodată că i-se testează o mare avere după moartea unui om în vârstă. Ce face el? Nu spune nimenui nimic, ci într'o seară bine venită se duce la mecenatele lui, aşteaptă până ce singura persoană, care se mai află în casă se duce să se culce, omoară pe bătrânul om în odaia lui de durmit, arde cadavrul într'o grămadă de lemne şi se duce pe urmă de se culcă într'un hotel apropiat. Petele de sânge în odaie precum şi pe baston sunt neînsemnate. El poate nici n'a observat c'a curs sânge şi a sperat că după carbonizarea cadavrului s'ar şterge ori ce urmă, care ar fi tradat cum s'a făcut omorul — urme căci din cauze bine înţelese au trebuit să-l aducă în bănuială tocmai pe el. Nu e asta clar şi limpede?«

(Va urma.)

Bianu, colegul nostru, am fost la Constantinopole, unde am cumpărat o colecţiune de documente, tot privitoare la studiul istoriei noastre naţionale. Acestea se raporta la trecutul nostru dintre anii 1371 până la 1865 şi sunt: multe berate, scrisori de ale Domnilor, poeme, discursuri, inscripţiuni pe morminte, rapoarte de ale comisarilor trimişi în Principate, acte relative la navigaţiune, la comerţ, la veniturile şi cheltuelile ţării, In sfârşit un material pentru Istoria noastră, preţios nu numai din punct de vedere politic, ci şi economic şi cultural. Cercetarea mentalităţii, şi a relaţiunilor economice cu celelalte popoare, e de mare însemnătate, căci în lipsa unor scrieri speciale ele ne arată firea străbunilor noştri, şi ne explică multe întâmplări şi fapte din Istoria noastră.

In ce priveşte bunurile Academiei, delegaţiunea a făcut, onoraţi colegi, tot ce a putut pentru îmbunătăţirea lor, în marginele posibilităţei. Astfel: s'a ridicat în plan pădurea Roşiori şi pădurea Perişor dela Ţigăneşti, care s'a dat de curând în exploatare; s'au înfiinţat numeroase pepiniere şi s'au făcut mai multe plantaţiuni, în poeni şi mai ales pe hotarele pădurilor, care s'au fixat prin şanţuri. S'a făcut, o moară cu turbină pe moşia Măgurele Oteteleşeanu; s'au construit şi reparat case de administraţie, cantoane silvice, magazii, pătule şi alte acarete.

Asemenea s'a măsurat moşia de la Măgurele-Oteteleşeanu şi s'a arendat locuitorilor în parcele. S'a studiat de aproape starea economică a sătenilor de pe celelalte moşii, în vederea unei arendări care să ocrotească munca locuitorilor. In baza acestor studii, am prevăzut apoi, ca arendaşii să fie obligaţi a da sătenilor un sfert din moşie ca pământ de arătură şi islaz, în apropierea satului. Plata să se facă în bani, iar pentru cei cari nu vor putea, s'a hotărât câtă şi ce fel de muncă să facă de fie-care hectar.

Pentru muncile executate în plus am stabilit acelaş preţ care nu va putea fi scăzut în nici un caz, cum nu va putea scumpi nici pământul ce va da peste suprafaţă de un sfert de moşie. Am mai pus condiţiune arendaşului să oblige pe locuitori a cultiva cânepă, in, plante de nutreţ, leguminoase, cartofi, cum şi să gunoiască locurile şi să observe cu stricteţă alternarea în culturi.

Ca măsură moralizatoare i-am cerut să nu învoiască pe sătenii cari trăiesc în concubinagiu.

Până acum nu s'a arendat nici o moşie în aceste condiţiuni, deoarce contractele sunt încă în vigoare.

Se vor pune însă foarte curând în aplicare, dacă nu va fi cu putinţă să căutăm moşiile în regie, sau să le dăm d'adreptul la locuitori.

Am fost îndemnaţi la această îngrădire de interesul ce trebue să poarte sătenilor Academia, care e şi naţională, cum şi de urcarea arenzilor. In timpul din urmă acestea au crescut peste măsură, şi ne-au dat de gândit, căci scumpirea lor nu era tocmai îndreptăţită de o îmbunătăţire a culturei pământului, care să permită o creştere proporţională a producţiunei, nici de întroducerea unor noui venite accesorii.

De altcum suntem în drept a reglementa raporturile economice dintre arendaşi şi muncitorii locali precum e drept să intervină şi Statul în transacţiunile dintre cetăţeni, când acestea ating intereresele lui sau când tind la asuprirea celor slabi. Mai pe sus de libertatea transacţiuniunilor, care e un drept isvorât din codul civil, este, onoraţi colegi, dreptul sfânt al egalităţii, al existenţii fie-căruia ca om, fără care nu se poate închipui nimic durabil.

ŞTIRILE ZILEI.

— 24 Martie v.

Situaţia agricolă în România. Direcţia agriculturei din ministerul domeniilor are informaţiuni că sămănăturile de toamnă merg foarte bine, iar arăturile de primăvară au început să se facă prin localităţile unde s'a topit zăpada. Din cauză că zăpada va întârzia să se topească în unele părţi, unde a căzut în mai mare cantitate, sămănăturile de ovăs n'au o perspectivă tocmai bună. Pentru sămănăturile de porumb timpul nu e încă trecut.

Numiri de judecători români. Foaia oficială publică numirea unui număr mare de judecători cercuali între cari găsim şi pe Românii: Alexandru Tripon (Caransebeş), Stefan Pop (Seini) şi Zaharie Puşcariu (Abrud).

Ministrul instrucţiunei publice a oprit folosirea în şcoală a manualului »Istoria Ungariei pentru şcoalele poporale. Blaj, 1896. Ed. IV. »De asemenea a dispus ca cu începerea anului viitor şcolar să nu se mai folosească în seminariile ev. săseşti din Ardeal manuale tipărite în streinătate.

O statistică a luptelor din Macedonia. Poarta a alcătuit un tablou al luptelor din Macedonia anul trecut. Resultă din această statistică că s'au dat 56 de lupte cu bande bulgare, 34 cu bande greceşti şi 11 cu bande sârbeşti. In luptele cu bandele bulgare, acestea au avut 242 morţi, 3 răniţi şi 25 prisonieri; turcii au avut 42 soldaţi, 5 jandarmi şi un ofiţer ucis; 46 soldaţi, 9 jandarmi şi 3 ofiţeri răniţi. Grecii au avut 181 ucişi, 18 răniţi, 56 prisonieri faţă de 16 soldaţi, 3 jandarmi şi 1 ofiţer ucişi şi 28 soldaţi răniţi. Sârbii au avut 39 ucişi iar turcii 6 soldaţi şi un jandarm ucişi, 11 soldaţi şi 2 jandarmi răniţi.

Redeschiderea universităţii bulgare. Guvernul bulgar a decis să redeschidă universitatea din Sofia închisă din prilegiul cunoscutelor turburări antidinastice. Vor fi reprimiţi însă numai acei profesori, cari se vor supune întru toate regulamentului universităţii.

Tabloul moşiilor statului român. D-l G. Cerkez, şeful serviciului exploatărei moşiilor statului român, a prezentat un tablou statistic ministrului de domenii, tablou care conţine pe judeţe suprafaţa moşiilor statului şi chipul cum ele sunt exploatate. După acest tablou statul mai posedă în întreaga ţeară numai 532883 hectare teren arabil şi nearabil. Majoritatea este însă nearabil. Se explotează din această întindere 32,882 hectare în regie prin săteni, iar 500.000 hectare sunt arândate la arândaşi de meserie şi obştii săteşti.

O deciziune a Vaticanului. Se anunţă din Roma, că în cercurile Vaticanului s'ar fi decis ca rămăşiţele pământeşti ale fostului papă Leo al XIII să fie transportate de la biserica sf. Petru la lateran. E vorba ca cu această ocazie să se organizeze o manifestaţie de protestare contra propagandei anti-clericale care mereu se întinde.

Ministrul român de finanţe a trimes o circulară celorlalte departamente, prin care le învită să nu angajeze absolut nici o cheltuială din excedentul anului 1905—906, până nu se va conzulta din nou conziliul de miniştrii, care urmează să hotărască dacă nu e loc să se amâne din acele cheltueli.

Greva universităţii din Moscva. O întrunire studenţească, care a avut loc la universisatea din Moscva, a fost împedecată de poliţie, care cu forţe armate a împrăştiat asistenţa şi a pătruns în localul universităţii. Profesorii au decis să se puie în grevă şi să nu mai dea pe la universitate până ce guvernul nu va garanta absoluta independenţă a universităţilor. Senatul universitar ignorează această decisiune şi unii profesori continuă a-şi ţine cursurile în faţa unui număr restrâns de studenţi. Se crede că universitatea va fi în curând închisă.

Teatru german în Braşov. Astăzi se începe stagiunea teatrului de sub conducerea d-lui Leo Bauer cu piesa »Der Privatdocent« de Wittenbauer. Mâne Duminecă se va reprezenta pentru prima oară comedia *„Drei Erlebnisse eines englischen Detectivs“* de Schōthan.

Manevre în Turcia. Se scrie din Salonic, că rezerviştii din anii 1880 şi 1883 au fost chemaţi la manevră pe timp de o lună pentru a deprinde întrebuinţarea nouălor arme. Regimentul 15 de artilerie din Salonic a şi început manevrele cu nouăle atunci cu tragere repede.

Avis. Din cauza repausului Dominecal va fi deschisă mâne în oraş de la oarele 1—9 seara numai farmacia »La biserica albă« a d-lui Franz Kelemen.

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcţionarea regulată a mistuirei stomacului se recomandă folosirea cunoscutelor prafuri Seidlitz a lui Moll. Cutii originale à 2 cor. se pot căpăta dilnic prin postă de la farmacistul A. Moll, liferantul Curţei din Viena Tuchlauben 9. In farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzut cu marca de contravenţie şi subscriere. — (1)

Un mişcător episod al răscoalelor ţărăneşti din România.

Administratorul unei moşii din judeţul Vlaşca scrie proprietarului refugiat în Bucureşti, că a rămas uimit de purtarea d-lui maior Orăşianu, însărcinat a potoli răscoalele din partea judeţului numit.

D-l maior aflânduse în faţa unui număr de aproape 1600 de ţărani răsculaţi, avu curagiul să le iasă singur înainte somândui ca să stea, căci are să le spuie ceva în interesul lor.

Unii dintre ţărani au răspuns că sunt în număr de 2000 şi dacă nu are să le spuie ceva bun, atunci ei se vor arunca asupra tuturor soldaţilor şi vor trece printre ei dând foc la tot ce le va eşi înainte.

Cu toate aceste ameninţări maiorul păşeşte şi mai mult spre ţărani şi le spune:

— Fraţilor, voi sunteţi fiii ţărei şi supuşii regelui nostru. Aflaţi că totul s'a schimbat în privinţa soartei voastre. Guvernul nou, care a venit la putere, vă ştie păsurile şi a dat mâna cu fostul guvern ca să vă vie în ajutor şi să vă îmbunătăţească soartea. Eu sunt trimis aci ca la nevoe să trag cu tunurile în voi, dacă nu vă liniştiţi. Dar m'am gândit să viu eu singur înaintea voastră să vă vorbesc rugându-vă în numele acestei ţări, pentru care v'aţi jertfit cu toţii ca să scape de robia duşmanului străin. Voiţi dar acuma ca să vie iarăşi timpuri grele, ca să mai fim supuşi străinului?

La aceste cuvinte ţăranii răspunseră în cor: Nu! Nu! Voim să fim liberi, dar să ni-se dea pământ ca să putem trăi!

Maiorul le răspunse: Da, are să vi-se dea ca să nu mai suferiţi, aveţi încredere în oamenii cari au venit la putere şi în cei cari s'au retras, căci toţi în unire lucrează pentru voi. Vă jur pe copiii vostri să vă retrageţi la vetrele voastre în linişte şi nu ascultaţi de acei, în cari au intrat necuratul. Iar dacă v'a legat cineva cu vr'un jurământ, nu puteţi fi legaţi fiind făcut spre o faptă rea iar nu bună. Aveţi dar încredere în oamenii de bine ai ţărei şi strigaţi cu mine împreună: Să trăiască Maiestatea Sa Regele! Să trăiască guvernul!

Atunci cei 1600 de oameni deşteptaţi din ameţirea de care erau cuprinşi îşi luară căciulile din cap şi îngenunchind strigară: Să trăiască armata! Să trăiască regele! Să trăiască guvernul! Să trăiască domnul maior! Ura!

Mişcat d-l maior Orăşianu întinse mâna la vre-o câţi-va. Ţăranii se retraseră atunci, cântând, pe acasă. Astfel mila, curagiul şi patriotismul luminat al d-lui maior Orăşeanu făcu să se cruţe vărsarea de sânge, care neîndoios ar fi urmat. Se pot găsi oare cuvinte de a-se lăuda în destul d-l maior Orăşeanu? De sigur că nu. Fapta d-sale e mai presus de ori-ce comentariu şi am expus-o astfel cum s'a petrecut spre a da o pildă tuturora, exprimându-i tot de-odată recunoştinţa în numele tuturora. — *Ţara.*

Academia română.

Sesiunea generală din 1907.

Raport asupra lucrărilor făcute în 1906—1907.

— Urmare. —

Vincenţiu Babeş a decedat la 21 Ianuarie a. c., în urma unei lungi suferinţe, în vârstă de 86 ani. Dânsul a făcut parte din Instituţia noastră încă dela întemeierea ei, fiind unul dintre membrii numiţi la 22 Aprilie 1866, ca reprezentant al Românilor din Banat. La reorganizarea Academiei din 1879, a luat loc în Secţia istorică, unde-l atrăgea marea sa dragoste şi tragere de inimă pentru cercetările istorice. Dacă scrierile sale nu sunt numeroase, cauza a fost că tot timpul şi toate puterile şi le consacrase chestiunilor de politică şi cultură naţională. De aceea a trebuit să renunţe la magistratură după un serviciu de 22 de ani. A condus ziarul *Albina*, apărut sub direcţiunea sa la Budapesta în 1866 şi 1867, şi a fost colaborator şi la alte ziare româneşti. A reprezentat pe Românii din părţile Banatului un timp îndelungat în Parlamentul Ungariei, unde şi-a ridicat cu hotărîre glasul în toate chestiunile privitoare la interesele Românilor. Activitatea sa pentru şcoala şi biserica naţională a fost neadormită; el a făcut neîncetat parte din sinoadele şi congresele bisericii române ortodoxe din Ungaria. V. Babeş a scris: *Chestiunea naţionalităţilor şi a limbilor în Austria* şi o *Notiţă biografică asupra vieţii şi activităţii decedatului Andreiu Mocioni*, fost membru al Academiei. In şedinţa dela 26 Ianuarie, d-l Preşedinte *I. Kalinderu* a ţinut o călduroasă cuvântare despre activitatea regretatului nostru coleg.

La 18 Martie st. n. s'a stins din vieaţă la Paris Marcellin Berthelot, una din gloriile mari ale ştiinţei franceze, creatorul chimiei organice. El a fundat sinteza organică, şi cercetările sale în această direcţie au dat un mare avânt desvoltării industriei corpurilor organice. Studiile sale asupra explozilor aveu condus la descoperirea pulberei fără fum. Dânsul a făcut întinse cercetări asupra fiziologiei vegetale, cari au găsit aplicaţiune practică în agricultură. Berthelot a fost şi adânc cugetător şi filozof. Instituţia noastră s'a onorat pe sine alegând pe acest ilustru învăţat membru onorar în şedinţa dela 28 Martie 1906. La 9 Martie, Academia a trimis o telegramă de condoleanţe Institutului Franţei, din care făcea parte marele bărbat.

La 25 Octomvrie 1906 a încetat din vieaţă D. Aug. Laurian, membru corespondent în Secţiunea literară, ales la 13 Septemvrie 1877. Răposatul a fost profesor, deputat şi senator. Intrat încă de mult în vieaţa politică, s'a distins ca ziarist şi era recunoscut ca unul dintre cei mai culţi şi conştiincioşi reprezentanţi ai presei. Academia avusese ocazia să apreţieze preparaţia şi destoinicia răposatului încă din 1877, când a premiat şi publicat traducerea sa din *M. T. Cicero*: *Filippicele sau discursurile contra lui M. Antoniu.* Dânsul a mai scris: *Metodul de care debe să ne servim în determinarea facultăţilor sufletului şi diviziunea lui*, teza sa de licenţă în litere din 1868, şi o carte de şcoală: *Elemente de Economie politică*, 1897. Afară de aceasta, dânsul a condus, împreună cu St. C. Mihăilescu, revista: *Transacţiuni literare şi ştiinţifice*, care a apărut în 1872—73 şi care a avut mare răsunet în mişcarea noastră culturală de atunci. In şedinţa dela 27 Octomvrie, d-l Preşedinte *I. Kalinderu*, aducând la cunoştinţă vestea tristă despre moartea colegului nostru, a arătat calităţile lui D. Aug. Laurian. Delegaţia a depus o coroană la sicriul răposatului, iar d-l *Bianu* a reprezentat Academia la înmormântare, unde a rostit o cuvântare.

La 15 Octomvrie s'a serbat la Iaşi desvelirea monumentului lui Vasile Alecsandri. Academia a fost reprezentată la această solemnitate prin Preşedintele ei d-l I. Kalinderu, care a rostit o cuvântare, în numele acestei Instituţiuni, pentru care marele poet naţional a fost gloria literară cea mai curată şi mai înaltă.

Academia, precum vă este cunoscut, a luat în 1903 iniţiativa deschiderii unei subscripţii pentru ridicarea unui monument naţional demn de poetul Vasile Alecsandri. In şedinţa dela 20 Octomvrie, d-l Preşedinte a arătat starea subscripţiei şi s'a ales atunci o comisiune compusă din d-nii: *I. Kalinderu*, *I. C. Negruzzi*, *D. C. Ollănescu*, *I. Bianu* şi Secretarul d-voastre general, care să studieze chestiunea ridicării monumentului. Fondul strâns de Academie pentru monumentul lui Alecsandri face în total 72,764 Lei 80 bani.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta. 6 Aprilie. (Telegramă specială). Au vorbit mai întâi deputaţii naţionalişti *Manoilovici* (sârb) şi Dr. G. *Popovici* de la Lugoş şi în tot timpul cât au vorbit a fost linişte. Apoi a luat cuvântul Dr. *Mihali*, iar la oara $1^1/_4$ a cerut o mică pauză. Camera decide prelungirea şedinţei. Se produce mare sgomot şi mişcare în cameră. Mihali continuă apoi liniştit vorbirea sa. La oarele 3 Dr. *Vaida* constată că nu mai sunt de faţă deputaţi în număr recerut pentru a lua hotărâri. Şedinţa se suspendă. Se produce din nou sgomot în strigăte şi ameninţări. După redeschiderea şedinţei domneşte iarăşi linişte. Şedinţa se încheie la 4 oare. Independiştii împreună cu preşedintele Iusth s'au purtat intolerant.

Deju, 6 Aprilie st. n. (Telegr. part. a „Gaz. Trans.“) Adunarea poporală a reuşit splendid şi a fost impozantă. Cam 4 mii, popor şi inteligenţă, a luat parte. S'au ţinut vorbiri avântate de către şase oratori. Protestarea contra proiectului şcolar a fost energică, unanimă şi deamnă.

Viena, 6 Aprilie. Ziarul »Fremdenblatt« se ocupă în articolul său de fond despre România. Articolul aduce elogii guvernului liberal, care a ştiut să aducă liniştea în ţară şi laudă pe conservatori pentru atitudinea lor patriotică de a ajuta guvernul liberal în greaua misiune pe care şi-a luat'o. Ziarul pledează pentru formarea unui guvern de coaliţie şi conchide că în ori-ce caz reforma agrară e asigurată şi rezultatul ei va fi o asanare a vieţei sociale şi politice din România.

Viena, 6 Aprilie. Se telegrafiază din Petersburg, că guvernatorul Basarabiei, Charuzin, a telegrafiat că sunt iminente *mari turburări ţărăneşti.* Guvernatorul a cerut forţe armate.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Primul

TEATRU-ELECTRIC

în Brașov

în sala cea mare dela „Gewerbeverein“.

Zilnic două reprezentațiuni la 5½ și 8 oare seara.

Duminecă, 7 Aprilie trei reprezentațiuni la oarele 3½, 6 și 8 seara.

In decursul representațiunei cântă un pian electric.

Sala e plăcut încălzită.

Prețul locurilor: Loge (5 persoane) 5 cor., locul I. 80 b., locul II. 60 b., locul III. 40 bani.

Soldații, studenții și copii plătesc jumătate prețul la locurile de șezut.

Garantează soiuri veritabile de

M.Fr.Wilk jun.& Comp.
Codlea (Comitat Brassó.)
PREMIAT CU MEDALIA D'AUR 1906
PLANTATIUNE NOUĂ DE GRĂDINI
CATALOG PRINCIPAL GRATIS.

Îngust este spațiul

nui loc a descrie efectul fabulos cel produce Regulatoru Teintului „Hoppa“ pentru înfrumsețarea feței. Aceasta ar fi de prisos.

H O P P A

Faptele vorbesc,

On. Dame să cumpere „Hoppa“ cu 2 cor. 50 bani și dispariția miraculoasă de pistrui, pete de ficat, roșiața pielei, sgrăbunțe și ori căei necurățenii a pielei va dovedi mai bine ca vorbe, că singur „Hoppa“ suplinește toate cosmeticurile ca cremă, săpunuri și pudră. Inmoaie, întinerește, înviorează, albește fața, mânile, grumazi și umerii.

HOPPA engl. Regulator-Teint Deposit principal HOPPA

Wilhelm Kaiser & Cie

Győr, Baross 1. Se capătă în farmacii și Drogherii. 2799,1—10.

Locuință frumoasă

spre stradă 5 odăi (parchetate), bucătărie mare. 2 entreuri, este de închiriat dela Sf. Mihaiu în **strada Mihael Weiss 17** (Etagiul I.)

Se poate vedea dela oara 11½ până la 12½ a. m. și dela 4½ până la 5½ p. m.

2795,2—3.

Se caută

Agenți

și representanți locali pentru vânzarea de

Rolete de lemn și Jalusi

cu provision mare.

Ernst Geyer, Braunau, Böhmen.

(2793,3—10.)

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

ATELIER DE GARDEROBE ELEGANTE PENTRU DOMNI

după măsură.

Executarea foarte fină.

Potriveală fără cusur.

Mare asortiment de

NOUTĂȚI

moderne, de stofe indigene și din streinătate.

J. LISCHKA,

Brașov, Strada Vămii nr. 21.

Droguerie medicinală

a lui

C. H. NEUSTÄDTER,

BRAȘOV. Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstädter).

Magazinul cel mai bogat și bine asortat în Brașov.

Drogue, Chemicali.
Pudre și *Parfumuri franțuzești.*
Articole pentru *frumsețe, Manicure.*
Perii pentru dinți păr și haine. *Apă de păr și de gură.*
Toate *articolele de* **toaletă.**
Pansamente, mărfuri de *gumă*
Irrigatoare, Aparate de *Inhalație* și de *photografie* cu articole necesarii. *Untură de peşte* albă și galbue. *Săruri minerale* pentru baiă. *Ceai.* Făină lactată *Nestle, Kufeke, Theinhard. Uleiuri eterice, esențe* pentru *Rum, liquoruri* etc.
Cadouri frumóse pentru Crăciun și Anul nou.

Zilnic expediție cu poșta.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai decă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicose la stomac și pântece, în contra cârceilor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bole femeesci a luat acest medicament de casă o rëspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încoce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2.— Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provědută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rëcelă. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —.40 b. Cinci bucăți cor. 1.80.

Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provedută cu marca de apërare A. Moll.

Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL** Wien, I. Tuchlauben 9. c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincia se efectuéză dilnic prin rambursă postală —

La deposite sě se cérà anumit preparatele provědute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști *Ferd. Jekelius, Victor Roth* și en gros la *D. Eremias Nepoții,* și *C. H. Neustädter.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Aprilie n. 1907.

Renta ung. de aur 4%	112.30
Renta de corone ung. 4%	94.35
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	83 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	94 20
Bonuri rurale croate-slavone	95.45
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	148 25
Renta de hârtie austr. 4/10	98.65
Renta de argint austr. 42/10	98.70
Renta de aur austr. 4%	117.10
Renta de corone austr. 4%	98.70
Bonuri rurale ungare 3½%	88 70
Losuri din 1860	152 10
Acții de-ale Băncei ung. de credit	1772 —
Acții de-ale Băncei austr. de credit	699 75
Acții de-ale Băncei austro-ung.	777.50
Napoleondori	19.14
Mărci imperiale germane	117.70
London vista	241.60
Paris vista	95.62
Note italiene	95·45

Anunț de licitație.

În **22** și **23 Aprilie 1907** se vor vinde cu licitație **obiectele** ce sau **amanetat** din 24 Ianuarie 1906 până inclusive 20 Martie 1906 și anume: sub Numărul 1136—1906 până inclusive cu Nr. 4083—1906, al căror termin au espirat și nu s'au rescumpărat.

Licitația va avea loc în localul *Casei de zăloage* dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cióie, Cositor, flanele, haine bărbătesci și femeiesci, Cisme, ghete și altele.**

Vânzarea se face cu bani gata.

Rëscumpërarea séu înoirea amanetelor se póte face numai cu o di înainte de licitație.

În diua vêndării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 30 Martie 1907.

Oficiul cassei de amanete din Brașov.

(2793,2—3.)

Avis!

La Domnul **IOAN O. RUSSU**, jude reg. în pens. în **Vidraseu** (Vidraszeg) se află de vânzare

Pruni de Bistrița

naturali, **soiu foarte fin,** dărabul cu **20 fileri** pe lângă rambursă.

Poșta și gara ultimă **Nyárádtó.**

(2796,2—3.)

Cursul pieței Brașov

Din 6 Aprilie n. 1907.

Bancnote rom.	Cmp.	18.94	Vênd.	18 96
Argint român	„	18.80	„	18.84
Napoleondori.		8.94	„	19 —
Galbeni	„	11.20	„	11.45
Mărci germane	„	117.20	„	117 30
Lire turcesci	„	21.50	„	21.60
Scris. fonc. Albine 5%		100.—	„	101
Ruble Rusesci	„	2.53	„	2.58

Gazeta „Transilvaniei“ cu numërul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la **Eremias Nepoții.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.